

1. Impact van de crisis: de cijfers

Wat aan de vooravond van de financiële crisis hypothetisch leek, tekent zich begin 2009 duidelijker af: de wereldwijde economische crisis oefent wel degelijk een ernstige impact uit op China.

De cijfers bevestigen dit. Van een implosie is vooralsnog geen sprake, zij het wel van een fikse groeivertraging. Enkele indicatoren:

- De immobiliënmarkt (goed voor een kwart van alle investeringen) zit in het slop met dalende prijzen (- 16% residentiële prijzen in grootste steden in 4de kwartaal) en verkoopsvolume (- 16% residentiele vloeropp eerste 9 maanden van 2008); dit heeft een onmiddellijk gevolg voor de staalsector.
- De industriële productie valt terug tot (5,4% in november 08 tegenover 11,9% het jaar daarvoor). Sinds november begon ook de export (goed voor 37% van het BBP in 2007) terug te vallen: - 2,2%. In december viel de export andermaal met 2,7% tot USD 111,2 miljard (jaar op jaar). Niet onlogisch gezien zowel de EU als de VS eind 2008 in recessie verkeren. Nog in december werd 21,7% minder in China ingevoerd.
- Tijdens december liepen de buitenlandse directe investeringen (FDI) met 5,7% terug tot USD 5,98 miljard (een daling de derde maand op rij, in november viel de FDI nog 36%).
- Ook de binnenlandse consumptie staat onder druk. De kleinhandel ging in het 3de kwartaal van '08 weliswaar met 22% vooruit. Maar gezien 50% van de verkoop betrekking heeft op voedsel en energie en beide categorieën zwaar inflatiegedreven waren kwam de stijging van de reële consumptie neer op slechts 7% - opnieuw een daling jaar op jaar. Ook voor het 4e kwartaal kwam de groei van de reële bestedingen niet boven de 7% uit (jaar op jaar). Bovendien zullen stijgende werkloosheid (de eerste 11 maanden van 2008 verloren 10 miljoen migrantarbeiders hun job); de ontwaarding van beurstegoeden (- 65% in 2008) en het teruglopend vertrouwen de consumptie temperen.

1.3 - De autoriteiten bevestigen intussen de malaise. De terugval van de nijverheid is volgens de regering "*wijder en dieper dan verwacht en kan de stabiele ontwikkeling van de Chinese economie ondermijnen*".

1.4 - Wat betekent dit alles voor de economische groei? De groei tijdens het laatste kwartaal van 2009 klokte af op slechts 6,8% en die voor heel 2008 op 9% - voor het eerst in vijf jaar zal de 10% niet worden gehaald.

1.5 - In 2009 wordt zo goed als zeker een nog somberder jaar. Volgens de *Wereldbank* zou de economische groei niet hoger uitkomen dan 7,5% (het laagste groeipercentage sinds 1990), hoewel de overheid volgens haar wel over de "geschikte instrumenten beschikt om groei op peil te houden"; zullen zowel exportcijfers als interne consumptie blijven kwakkelen.

De WB rekent er echter op dat de publieke sector de privésector zal bijspringen. In 2009 zal zij goed zijn voor meer dan de helft van de economische groei.

2. China's antwoord: keynesiaanse relance en soepel monetair beleid

Hoe dit kan? In november 2008 kondigde de regering een keynsiaans programma zonder voorga - een bedrag van 586 miljard USD, 14% van het Chinese BNP tijdens de komende twee jaar aan zijn binnenlandse economie besteden. Parallel versoepelde het drastisch zijn monetaire beleid dat er tot voor enkele maanden nog op was gericht de inflatie in te tomen en de economie af te koelen.

2.1 - Het "stimuluspakket" omvat om een pakket van investeringen in infrastructuur (transport, elektriciteit, milieu), sociale maatregelen (gezondheid, onderwijs en steun aan de laagste inkomens) en belastingverlagingen.

- 1) 1800 miljard RMB (45% van het totaal) voor transportinfrastructuur;
- 2) 1000 miljard de RMB voor de reconstructie van de door de aardbeving van 2008 getroffen gebieden (25% van het totaal);
- 3) 370 miljard RMB voor infrastructuur in landelijke gebieden (9,25% van het totaal);
- 4) 350 miljard RMB voor milieuprojecten (water- & luchtzuivering, recyclage) (ongeveer 8,75%).
- 5) 280 miljard voor aanbouw van 6 miljoen woningen voor sociaal achtergestelde categorieën (ongeveer 7%).
- 6) 160 miljard RMB voor industriële renovatie (ongeveer 4%).
- 7) 40 miljard RMB voor sociale maatregelen (hervorming gezondheidssector & onderwijs) (ongeveer 1%);
- 8) 120 miljard RMB aan BTW-verlagingen voor de bedrijven.

Dit steunplan is een mengeling van nieuwe en reeds geplande maatregelen. Belangrijk is echter dat de budgetten nu versneld aangewend worden.

2.2 - Voor het jaar einde werden nog een aantal extra maatregelen aangekondigd, die het steunpakket moeten completeren, i.e. lagere vennootschapsbelastingen, lagere belastingen op hypotheek, bijkomende kredietsteun. Inmiddels werkt de regering aan 9 sectorspecifieke steunpakketten - ook op het niveau van de provincies.

Het steunpakket aan de auto-industrie werd medio januari onthuld. De belasting op wagens met motoren kleiner dan 1.6l wordt gehalveerd van 10 naar 5%. Voorts zijn er cashsubsidies voor zij die hun wagen vervangen door een milieuvriendelijker exemplaar (lagere emissie). Er wordt een fonds van 1,5 miljard USD voor de ontwikkeling van milieuvriendelijke technologieën in de sector opgezet en consolidatie in de versnipperde sector "wordt actief aangemoedigd".

2.3 - De monetaire maatregelen die Peking intussen nam zijn de volgende:

- De *Chinese Centrale Bank* verlaagde eind december 2008 voor de vijfde keer op rij (en dat in vier maanden tijd) de rente tot 5,31%. De depositorente staat op 2,25%.
- De drempel aan kredieten die commerciële banken verplicht in kas moeten houden werd verlaagd tot 13,5%.

Die maatregelen lijken hun eerste vruchten af te werpen. In december 2008 leenden de banken 19% meer uit (jaar op jaar). Het gaat vooral om infrastructuurprojecten en leningen aan staatsbedrijven, niet aan KMO's.

2.4 - Naar eigen zeggen is Peking niet van plan het wisselkoerswapen te hanteren in het op peil houden van zijn export. De RMB steeg met 20% tegenover de dollar de voorbije drie jaar, maar begon sinds juli 2008 opnieuw te verzwakken. Ook de winst die de RMB tegenover de euro boekte was eind 2009 bijna volledig weggeveegd. Dit recente parcours voor wat algemeen als een ondergewaardeerde munt wordt gezien wordt zowel door EU als VS beleidsmakers met kritische ogen gevolgd.

3. Langere termijn effecten van de crisis op de Chinese economie

In hoeverre kan deze crisis China aanzetten om zijn zeer op export en investeringen gericht groeimodel op een andere leest te schoeien?

3.1 - De ambitie van Peking is wel degelijk om haar economie meer te axeren op binnenlandse consumptie. Daartegenover staat wel dat die bestedingen nog veel te laag zijn om op dit moment de motor van de economie te worden.

De binnenlandse consumptie beslaat 35% van het BNP terwijl het spaarquota der gezinnen 51,2% van het BNP bedraagt. Grote uitdaging is de uitbouw van een sociaal vangnet (dat de gezinnen aanmoedigt minder geld opzij te zetten). Dat is gaande, maar het vraagt tijd. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan een plan dat tegen 2020 een betaalbare, universele basisgezondheidszorg moet garanderen. Bovendien moet tegen 2015 het aandeel boeren dat over een pensioen kan beschikken zijn opgelopen tot 80%.

Gezien de binnenlandse consumptie nog niet in staat is de terugloop aan investeringen/export te compenseren, moest het stimuluspakket die laatste wel beklemtonen.

3.2 - Wat de productiezijde van de economie betreft biedt de huidige crisis China een kans om komaf te maken met de overcapaciteit in de nijverheid. Immers, de groeivertraging zal tot dalende winsten en dus meer concurrentie leiden - met een consolidatiegolf tot gevolg.

Ter illustratie, China telt anno 2009 meer dan duizend staalbedrijven, duizenden speelgoedfabrikanten, 81 automobielproducenten (tov slechts 47 in de VS); een veelvoud aan gsm- en electronicafabrikanten etc. Een dergelijk darwinistisch proces kan de efficiëntie en de "branding" van de Chinese industrie enkel ten goede komen.

De tendens is nu al duidelijk. Het aantal M&A's (Mergers and Acquisitions) in China nam in 2008 met 44% toe (China was in 2008 het enige land in Azië waar het aantal M&A's in 2008 toenam), goed voor een totaal volume van USD 159,6 miljard.

De centrale overheid voert een actieve consolidatiepolitiek: De CBRC ("China Banking Regulatory Commission") laat sinds december 2008 Chinese banken toe leningen uit te schrijven om M&A's en industriële reorganisaties te financieren.

3.3 - Los van deze eerder lange termijntrends, is het belangrijk te noteren dat China goed uitgerust lijkt om de huidige economische storm te weerstaan (weliswaar met de caveat dat het protectionisme wereldwijd in de hand wordt gehouden).

De autoriteiten spelen agressief en kort op de bal. Zij hebben nog heel wat financiële vuurkracht over (fiscaal surplus in 2007 en 33% meer belastingsinkomsten eerste helft van 2008). Bovendien staat de inflatie op het laagste niveau in 2 jaar (2,4% in november).

4. Quid buitenlandse (o.a. Belgische) investeerders in China?

4.1 - Uit een rondvraag bij de Belgische investeerders in China blijkt dat haast allen de crisis in min of meerdere mate voelen aan hun omzet, zowel zij die consumptie- als zij die duurzame goederen produceren.

4.2 - Toch schuilen er in deze crisis ook opportuniteiten. Immers de immobiliënkosten zijn dalende. In dergelijk klimaat kunnen contracten vaak gehegennegotieerd worden (dit geldt ook voor industrieparken) en betere voorwaarden bedongen. Bovendien mag worden aangenomen dat op vlak van M&A goede koopjes zijn te doen en dat nieuwe investeringsprojecten veel makkelijker en sneller zullen worden behandeld.

4.3 - De sectoren die het meest veelbelovend ogen zijn uiteraard verbonden met het "stimuluspakket van de regering" : milieu en logistiek; transport (in het spoor wordt tussen nu en 2020 tot USD 730 miljard geïnvesteerd!); luchthavendiensten, gezondheid, bouw (cementindustrie, inclusief baggeren en opruiming vervuilde sites). Toch kan worden gevreesd dat de directe opportuniteiten voor onze bedrijven beperkt zullen blijven gezien het gebrek aan transparantie in de procedure van de openbare aanbestedingen.

Ook de landbouw zal door een periode van intense modernisering gaan, waarbij spits technologie en kwaliteitscontrole zullen worden verwelkomd.

Het overgrote deel van product (categorieën) in de procesindustrie (handel en invoer basisstoffen, assemblage en export) dat voorheen was afgesloten werd nu voor buitenlandse investeerders opengesteld (inclusief kunststoffen, textiel en non-ferro metalen).

4.4 - In China is sedert december 2008 een Belgische douaneattaché werkzaam, die beveiligde en vlottere handelsstromen tussen Chinese en Belgische havens en bedrijven zal opzetten.

5. Interessante websites

Algemeen:

EU delegatie in China: www.eu-in-china.com

Zaken voeren in China: www.chinaconduct.be

EU kamer van koophandel in China: www.euccc.com.cn

EU Helpdesk IPR: www.china-iprhelpdesk.eu

Overheid:

Ambassade van België te Beijing: www.diplomatie.be/beijingnl

Ambassade van China te Brussel: www.chinaembassy-org.be/eng

Regeringsportaal: www.gov.cn/english

Ministerie van Buitenlandse Zaken: www.fmprc.gov.cn/eng/

Ministerie van Handel: www.mofcom.gov.cn

Ministerie van Financiën: www.mof.gov.cn

State Statistical Bureau: www.chinastatistics.com

Business:

China Invest: www.chinainvest.com

China Business Resources: www.chinatrading.com

China Chamber for Promotion of International Trade (CCPIT): www.english.ccpit.org

China Economic Information Network: www.cei.gov.cn

Media (pers, magazines, radio, tv):

Xinhua Persagentschap: www.xinhuanet.com

China Daily: www.chinadaily.com.cn

People's Daily: www.english.peopledaily.com.cn

China Radio International: www.cri.com.cn

CCTV: www.cctv.com

Site van de University of Colorado : grote verzameling van diverse links (gouvernementele sites, landenprofielen, artikels, databases, diplomatieke relaties, ...): <http://ucblibraries.colorado.edu/govpubs/for/china.htm>